

אלו דברים פרק ששי פסחים

סו.

עין משפט גד מצוה

א [מ"י פ"ז מהל' קרנן
פסח הל' א ופ"ד מהל'
צ"ח מקדש הל' ין:
ח ב מ"י פ"ג מהלכות
צ"ח מקדש הל' ח
ט סג ע"ן קדש ופ"ח דס:
ז ג מ"י ע"ג הלכה ד
ז [פ"ח מהלכות צ"ח
הצמחה הל' טו]:
ד מ"י פ"ג מהל' צ"ח
מקדש הלכה ז:

מוסף רש"י

פסח הבא בטומאה.
שעמלו רוב צבור נמת
ועשו פסח צנומה
(בבב"ב דג). לא יאכלו
ממנו ובים חובת נדות
ויולדות. אע"ג דלכלי ליה
טמאי ממים (שם) די
הלויים סביב טומאה צבור
לגבי טומאת ממי אשתרתי,
דכתיב אלפי כי יהיה טמא
לנפש וגו' ועלה דרשין
לפני נדה לפסח שני
ואין צבור נתיקן אלפי
עושי צנומה (בבב"ב י).
אלפי נמי צ"ל וצ"ל צבור
נתיקן (לקטן צה). למחנה
לוי. והוא נתיקן ממים
הלויים סביב טומאה צבור
עולמים הר גבוה (ובב"ב
ה). עמו במחיצתו.
ובמדרש נמי היו ג' מחנות,
לפניו מן הקדשים ממה
פרישיות או ממה שראל.
ומשה היה לו וקלמו עמו
(שם) במחיצתו. שני
מחנות שפמם. אחת לכל
זו ואחת לכל טמא נפש
(ובב"ב ק"ד).

רבינו חננאל (המשך)

מותר להכניסו במחנה
לוי. שנאמר וקח משה
את עצמות יוסף עמו עמו
במחיצתו. קתני מיהא
מצורע שנכנס לפנים
ממחיצתו בארבעים והיכי
פטר ליה רב חסדא. וישני
ונצ"ח היא רב חסדא דאמר
כ"י שמעון. דתניא ברד
ישב מחוץ למחנה לבדו
ישב שלא יזו טמאין
אחרים וישבין עמו. וכל
היו זבין וטמאי מתים
משתלחין מן המחנה אחת
ת"ל ולא ישמאו את
מחניהם ליתן מחנה לזה
ומחנה לזה דברי ר' יהודה.
ר"ש אומר אינו צריך הרי
הוא אומר וישלחו מן
המחנה כל צרוע וכל זב
וכל טמא לנפש. אמר
טמא נפש ואל יאמר זב
ואינו אומר טמא מת
משתלח זב לא כל שכן מה
ת"ל זב ליתן לו מחנה
שניה. יאמר זב ואל יאמר
מצרוע ואינו אומר זב
משתלח מצרוע לא כל שכן
מ"ל מצרוע ליתן לו
מחנה שלישי כשהוא
אומר ברד ישב הכתוב
נתקו לעשה. מאי חומריה
דזב מטמא מת דקתני ואינו
אומר טמא מת משתלח זב
לא כל שכן מכלל שהוב
הוא אומר וישלחו מן
יוצאה עליו מגופו. אדרבה
דכתיב בטמא מת חמור ממנו
ושעונו הואא שלישי
ובייעו. ודחינו מובל
דכתיב בטמא מת חמור
טמא שרץ דלא כתוב ביה
בחייה להיות טעון שילוח
בזמן מחנה. ומבינין טמא

הבתוב נתקו לעשה. פי' בקו' דכתיב כל ימי אשר הגענו
בזו משמע דיתקו לאו הוא כל ימיו צדד ישב שאם עבר
ונכנס יחזור ויאל ואין זו עונש אחר כמו לא יוכל לשלחה כל ימיו
וקשה לר"י דאם כן ה"ל לציטוי רישיה דקרא צספרים ועוד הקשה
ריצ"א דלא דמי דלא יוכל לשלחה כל ימיו משמע דליכא לאו אלא כשמשלחה
כל ימיו וכל הכא לא משמע מקרא הכי ואורי"י דהאי נתקו לעשה לא
הו כשאר לאו היתקו לעשה דעשה משמע
כתוב אחר הללו צסמוך משמע
שלתקן הללו זב כמו לא מותירו ממנו
והנותר וגו' (שמות יב) וכמו לא תקח
האם על הבנים שלח תשלח (דברים
טז) אלא ה"פ הכתוב נתקו לעשה
דכיון דכל הטמאים היו בכלל ולא
יטמאו את מחניהם ופרט צנומורע
צפני עלמו עשה אלא להוציאו מכלל
האחרים לנתקו מן הללו א וליתנו בעשה
אלפי היכא שאינו כתוב הללו אלא על
דבר אחד לא מנתקין את הללו
בעשה אלא הו צללו ועשה וקשה
דבעל קרי נמי לא לילקי אס נכנס
לפנים ממחיצתו שהכתוב נתקו לעשה
דכתיב ואלפי אל מחוץ למחנה וי"ל
דהלא אחד קרא אריכא מרי עשה צדד
ישב מחוץ למחנה מושבו והאי ניתקו
עשה נראה א דלא מהני אלא צמחנה
שלישית דלא גרע מוזב הוציל ואיכא
לאוקמי ניתקו למחנה שלישי א וצמחנה
שנייה חייב כרת דלא גרע ממחוסר
כפורים וכן משמע צ"ל כל הפסולים
(וצ"ח דל"ג) דקאלמו ופי' צ"ח צמקת
שמה צ"ח היכי מעילי דיה צבחות
אזי ואלפי עשה שיש צו כרת הוא
א"ל ומטוין הוציל והותר לזרעמו
הותר לקריי ואיכא למידחי דהיא
כרצי יהודה דלא חשיב ליה לקמן
ניתקו לעשה:

זבין ובויעי נדות שנכנסו בו.
ריצ"א לא גרס וזעלי נדות
צהדי זבין דלא ארמינן לקמן צועל
נדה כעומת מת למחנות ובתוספתא
לימיה: **מאי חומרא דוב שבן**
טומאה יוצאה מגופו. ה"ה דהוה מני
למימר א כן טמא משכב מושב וכלי
חרס צהיטט דלקמן אלא נישא
ליה למיינקט חומרי"ל דלא מני למיימר
להו צסמוך גבי חומר צב צממאורע:

כ
[א] יאמר טמאי מת ואל יאמר טמאי זב ואינו אומר טמאי משתלחין זבין לא
כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר
זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישי
כשהוא אומר ברד ישב הכתוב נתקו לעשה מאי חומריה דוב מטמא מת
שבן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חמור שבן טעון הזאה
שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא
שרץ ומאי חומריה בדאמרן אדרבה שרץ חמור שבן מטמא באונס אמרי

אלמא יש לך עשה שזבין ומצורעין משתלחין. מן העורה וטמאי
מתים נכנסים לתוכה: **עומאה.** כשרוב צבור טמאין צמת עושין
פסח צנומאה וזבין ומצורעין צבהן נדחין: מצורע חמור מוזב. לקמן [ע"ז]
מפרש חומריה: **ואיזה זה בו.** צממיה: לא יאכלו ממנו. דכי דייקין
איש נדה ואין צבור נדחין צנומא
נפש הוא דייקין גבי איש כי יהיה
טמא לא כתיב אלא לנפש וצדיקה
דייקין איש ולא צבור אלמא מהתם
ליקף דאי מושלחו א כד"ל זב נמי
לישמרי: אלא לעולם מקרא קמא.
וכדייקין איש נדה ואין צבור נדחין
ודקשיא לך אימא צבור כלל לא א"כ
דדיקא דממעטיין צבור מהאי דינא
לחומרם ממעטיין למאי הילכתא כתב
לנפש למעוטי זבין ומצורעין לכתוב
טומאה סתם דמשמע דכלל טומאות
יחד נדה לשני וצבור לית להו
תקנתא דע"כ לנפש למעוטי זבין
ומצורעין אלא ולאחמורי עליהו ואי
לגבי צבור לא מחמירו עליהו ולמימר
דצנומאת מת הוא דאין צבור נדחין
אלא עושין פסחיהן צנומאה אלפי
צנומאת ויזה וזרעמ אפילו צבור
נמי נדחין לגבי מאן מחמיר עליהו
וכ"ת לגבי יחד מחמיר עליהו
וקמ"ת נגבי נפש הוא דלית ליה
משלומין לשני אלפי זב ומצורע אפי'
נטהר צבני לית ליה תקנתא צמלומין
והמניח יכול לא יהו חייבין לפסח
איש. כי יהיה טמא משמע כל
טומאה מדלל כתיב לנפש צרישא א"כ
איש כי יגע צמת ש"מ למידרשי'
צממיה נפשיה הוא לנפש למה לי
אלפי ע"כ מיעוטא דצבור לאקולי אלא
ולמימר דאין נדחין אלפי עושין
צנומאה ומש"ה כתיב לנפש למיימר
דצנומאת מת הוא דלקיל עליהו
אלפי ויזה וזרעמ לא: לפנים ממחיצתו.
מחמת כל ערי ישראל כדלמר לקמן
מצורע משתלח א וצ"ח למחנה ישראל:
פטור. ממלקות דלא יטמאו את
מחניהם: **נפקו לעשה.** ואע"ג דלאו
צמר לאו כתיב ע"כ לנתוקי לאוי אלא
דקיי"ל לאו שניק לעשה אין לוקין
עליו דאי לאטעוניה עשה ולי"ת הו
כתיב ציה עשה אחרניה וישלחו מן
המחנה אלפי זבין וטמאי מתים לרי
נתקו לעשה ואע"ג דעשה אפי' א
כתיבי כל חד וחד למחניה מדרש
צספרים ועוד דהאי כתיב כל ימי
אשר הגענו צו וגו' משמע כל ימיו
צדד ישב קאי דאם עבר ונכנס
יחזור ויאל ואין צו עונש אחר
צדרשין כל ימיו אלוהם את הנערה
צמס' מכות (דף טו). כל ימיו צעמוד
והחזר קאי ומנתקנה ליה לללו: זב

מחיצתו הר הבית דלסור ליכנס צמחנה ליה
הצית ומצורע משתלח אף ממחנה ישראל דהיינו כל העיר: **מחנה לוי.** כל הר הבית חוץ לחומת העורה: **עמו.** ומשה לוי היה: **תנאי**
הוא. דאיכא תנא דלא מיימי ליה קרא לעשה אלא ליתן לו מחנה שלישי: **שלא יזו טמאין אחרים וישבין עמו.** כגון זבין וטמאי מתים.
לנדנו לשלוחו של מצורע שהוא חמור מכולן: **יכול יזו זבין וטמאי מתים משתלחין למחנה אחת ס"ל ולא יטמאו את מחניהם סן מחנה לזה**
ומחנה לזה. מדלל כתיב מחנה משמע מחנה לכל אחד ואחד והתם תרמי מחנות כתיבי וישלחו מן המחנה ממוך למחנה משלוחם והאי
מחוץ למחנה דמצורע ליתן לו מחנה שלישי: **אינו צריך.** האי מחוץ למחנה ליתן לו מחנה שלישי להוציאו דכולהו מהתם נפקי דע"כ כולן
חמורים א מזה מצורעיתיהן דאי כולוהו שוו לענין מחנות לכתוב שילוח צקל ואפי' ידענא כל שכן דחמור צבי שילוח ומדכצביניהו
כולוהו ש"מ שילוחו של זה לא כשילוחו של זה: **זו לא צ"ש.** לקמיה פריך מאי חומריה דזב כטמא מת: **לרבות טמא שרץ.** שילוחו
והוא הדין לנוגע בצבילה וכל טמאי מגע וכיון דכתיב צרייטא לטמאי מגע לא איצטריך למיכתב זב דחמור מטמא שרץ שהרי טומאה
יוצאה עליו מגופו: זב אינו מטמא מחמת אונס אס ראה מחמת מאכל ומשמה או חולי או קפיאה כדלמר צמסכת נדה צפרק צנות
כותים (לה) מצשרי ויקרא טו] ולא מחמת אונס. ומשנין כי האי גוונא זב טמאי נמי מטמא כגון טומאת טמאי שרץ שאינו אלא טומאת ערב:

א לקמן זה: (בבב"ב דג).
כרימות י. א לקמן דג.
א מיר מה. קוטה כ:
[מסכתא דלילס פי"א ה"ז
ע"ש]. ד [וצמ"ס ק"ח.
ה [צס"ס]. ו [צמכר טו].
ו [צמכר ה]. ה [לקמן
סד]. ו [ק"ס ושא].
י [דברים כב]. ס [ועי'
מוס' שבעות ד. ד"ה
מראות נגעים ט' וס'
המרה בו ט' ה"ה אחר ט'
קל"ט צ"ט].

תורה אור השלם

1. כל ימי אשר הגענו בו
יקמא טמא הוא כד
ישב מחוץ למחנה
מושב. ויקרא יג טו
2. ויקח משה את
עצמות יוסף עמו כי
השבע השבע את בני
ישראל לאמר פקד יפקד
אלהים אתכם והעליתם
את עצמותי מזה אתכם:
שמות יג יט
3. מוקד עד נדחיה
תשלחו אל מחוץ
למחנה תשלחוהו ולא
יקמאו את מחניהם אשר
אני שבן יתחבם:
מבדריה ג
4. צו את בני ישראל
וישלחו מן המחנה כל
צרוע וכל זב וכל טמא
לקפשי:
מבדריה ב

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הכתוב נתקו
לעשה. אלא ה"פ הכתוב
נתקו לעשה בו. עי' מולין
פ' ע"ז תוס' ד"ה הגה
למח"ז:

הגהות הגר"א

[א] נמי יאמר טמא מת
ואל יאמר זב וכו' כ"ל:

מוסף תוספות

א. לגמרי לומר שאין
לוקין עליו. תוס' שאלק.
ב. דשאני התם אבל
דאיצטריך לגופיה אכל.
ג. בדרימי ליה
מוקמינן ליה. ט. ס. ה. הגך
דלקמן. ט. ה. ויתירא.
ט.

רבינו חננאל

ואת אבי ואתקף אהא
דרש לקיש ואהרי לירשא
דר' יוחנן והכי קאמר,
לעולם מקרא קמא וכתוב
החמנו איש איש כי יהיה
טמא ולישתרוק לנפש דכתב
החמנו למה לי. וכו' תמא
טמא נפש הוא נדרחה
לפסח שני אבל שאר
טמאים לא. והתנאי יכול
לא יהו עושין את השני
אלא טמאי נפש ומי שהיה
בדרך החוקה. וזבין
ומצורעין ובויעלי נדות
מנין. ת"ל איש איש נדות
ומאחר דכל טמאין עושין
טמא ולישתרוק לנפש דכתב
החמנו למה לי. וכו' תמא
הכי קאמר החמנו איש
נדרחה לפסח שני ואין צבור
נדחין לפסח שני אלא עבדי
בטומאה. וצבור דכתיב
בטומאה בטומאת נפשי
אכל בשאר טומאות לא.
אמר רב חסדא מצורע
שנכנס לפנים ממחיצתו
פטור ממלקות שנאמר ברד
לעשה וכתב בו ברד ישב
ואינו אומר טמא מת וישלחו
מחניהם: וכן זבין וטמאי

שרץ שבאה לו הטומאה מבחוץ שדומה לטמא מת, והוב חמור מטומאת שרץ שהוב טומאה יוצאה לו מגופו. וזב אקשין
יש לומר שטומאת שרץ חמור שטמא אפי' אם נפל עליו השרץ באונס, מה שאין כן בוב שהוב אינו מטמא באונס, דתנן
בשבועה דריסי בדרקין את חוב וכו' והא נמצא עליו אונס אינו טמא מאתה הראיה שבתוספתא.